

Mesurar la cultura per entendre-la

Published by [Interacció](#) [1] on 11/04/2016 - 12:18 | Last modification: 07/08/2026 - 09:47

Les estadístiques culturals no són un sistema tancat de dades. Depenen de la realitat que volen descriure i, per tant, han de ser capaces d'adaptar-se als canvis del sector, als nous usos culturals i a les necessitats de les polítiques públiques. Aquest és el punt de partida d'*Análisis de nuevos modelos estadísticos internacionales y propuesta del ciclo estadístico cultural vasco*, un informe elaborat el 2014 i publicat el 2016 pel Observatorio Vasco de la Cultura amb l'objectiu de revisar el seu marc estadístic a partir de l'evolució dels models europeus i de la Unesco i de l'experiència acumulada des de 2007.

El document identifica un canvi important en la manera d'entendre les estadístiques culturals. Els models de la Unió Europea i de la Unesco amplien el camp d'observació més enllà dels sectors culturals tradicionals i incorporen les indústries creatives, les dimensions econòmiques i socials, les pràctiques de participació i les transformacions derivades de les tecnologies digitals. El model de l'ESSnet-Culture s'organitza al voltant de tres eixos: els dominis culturals, les funcions de la cadena de valor i les dimensions transversals. La Unesco, per la seva banda, amplia els dominis i introdueix explícitament les pràctiques culturals, el patrimoni immaterial i els entorns digitals.

Aquesta ampliació obliga també a revisar què significa mesurar la participació cultural. L'assistència a museus, teatres o cinemes ja no és suficient per descriure unes pràctiques que es desenvolupen cada vegada més fora de les institucions culturals i que incorporen les TIC, la participació virtual i les pràctiques amateurs. El document assenyalava, tanmateix, que les metodologies estadístiques estandarditzades continuen essent necessàries. La proposta passa per combinar-les amb mirades qualitatives capaces d'aprofundir en els canvis que les noves tecnologies introdueixen en la producció, la difusió, l'accés i la participació cultural.

La revisió també parteix d'un aprenentatge intern. El primer marc del OVC-KEB aspirava a ser omnicomprensiu i va donar lloc a un model conceptual ambiciós, difícil de sostenir amb els recursos i la informació disponibles. La periodicitat anual prevista per a les operacions estadístiques es va demostrar inviable i algunes àrees no es van poder desenvolupar sistemàticament. L'experiència acumulada porta l'Observatori a defensar un sistema més selectiu, estable i viable, basat en la consolidació de sèries i en l'aprofitament de fonts existents.

El nou cicle estadístic combina diferents instruments. Manté les dues operacions censals consolidades, la **Estadística de Artes e Industrias Culturales** i la **Estadística de Financiación y Gasto Público en Cultura**, totes dues de periodicitat biennal, i hi incorpora dos panells longitudinals, sobre confiança empresarial i hàbits culturals. A aquestes eines s'hi afegeix l'explotació de registres administratius i fonts secundàries per analitzar empreses, ocupació, despesa familiar, societat de la informació i ensenyament.

El sistema no es limita a produir estadístiques. Els estudis qualitatius tenen una doble funció: preparar futures operacions estadístiques i aprofundir en qüestions que requereixen altres metodologies. El document proposa combinar referents internacionals, estudis de cas, entrevistes i tècniques Delphi, i mantenir la cooperació amb organismes de recerca. El coneixement estadístic es planteja així com un procés que ha de passar de la informació a la interpretació.

La proposta es completa amb uns principis que han de donar consistència al sistema: rellevància, rigor, informació actualitzada, continuïtat i estabilitat, innovació, eficiència i reconeixement. La continuïtat de les sèries es considera una condició essencial per identificar evolucions i tendències, mentre que els panells i altres eines més àgils han de permetre captar una realitat que canvia amb més rapidesa.

Llegit avui, l'interès principal de l'informe potser no és tant el model concret que proposava el 2016 com el criteri que el sustenta. El text mostra que construir un sistema d'informació cultural no consisteix a acumular el màxim nombre possible de dades, sinó a seleccionar les que permeten entendre millor una realitat determinada i sostenir aquesta observació en el temps. Aquesta idea resulta especialment pertinent per a les polítiques culturals locals: la qualitat d'un sistema d'informació depèn tant del que és capaç de mesurar com de la seva capacitat per relacionar dades, context i interpretació. La pregunta que deixa oberta el document és, en darrer terme, què necessita saber una política cultural per poder decidir millor. (n. de l'e., 2026)

Referència

Observatorio Vasco de la Cultura. (2016). *Análisis de nuevos modelos estadísticos internacionales y propuesta del ciclo estadístico cultural vasco: Revisión del marco estadístico del OVC-KEB*. Gobierno Vasco, Departamento de Educación, Política Lingüística y Cultura.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Tags: recerca cultural

Tags: estudis socials de la cultura

Tags: economia de la cultura

Tags: cultura digital

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2016/mesurar-la-cultura-entendre>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/analisis_modelos_estadisticos_internacionales_2015.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/6562>